

Câteva cuvinte în memoria academicianului Valeriu Canțer și a prorectorului UTM Valerian Dorogan

I-am cunoscut pe academicianului Valeriu Canțer și pe prorectorul UTM Prof. Valerian Dorogan aproximativ în aceeași perioadă, pe la sfârșitul anilor 1990, la Chișinău, dar în împrejurări diferite. Erau amândoi oameni admirabili din toate punctele de vedere – savanți, modești, mereu amabili și deschiși la dialog, prietenoși, prevenitori, gata să se implice în rezolvarea diverselor probleme, gata să îi ajute pe cei mai tineri, pe scurt, era amândoi oameni nu doar eficienți în domeniul lor, ci și foarte plăcuți.

Amândoi m-au impresionat prin candoarea lor și în egală măsură prin soliditatea cunoștințelor și prin măsurarea atentă a ceea ce spuneau, la nivel științific, și în general despre tot ce afirmau. Deși nu am colaborat direct la vreo temă de interes științific comun, am avut multe contacte cu ei, am conlucrat pe alte direcții.

Cu academicianului Valeriu Canțer am colaborat la menținerea unor legături științifice utile între Institutul de Informatică Teoretică al Academiei Române (pe care îl reprezentam ca director) și între Academia Română, pe de o parte, și Academia de Științe a Republicii Moldova de cealaltă parte. M-a convins chiar să particip, fără nici un anunț preliminar, la o dezbatere la una dintre televiziunile Republicii Moldova – chiar dacă de obicei evit apariții nepregătite. Cu academicianului Canțer am avut și o relativ bogată corespondență pe diverse teme.

Cu profesorul Dorogan am avut relații de lucru în calitate de prorector cu relațiile internaționale al Universității Tehnice din Iași, dar mai ales îmi amintesc cu plăcere despre întâlnirile noastre neoficiale la diverse saloane de invenții; la acestea din urmă am participat uneori împreună în juriile saloanelor respective și aveam păreri foarte apropiate. De altfel, cu amândouă aceste personalități am avut, la nivel uman, o anumită apropiere sufletească, despre care sper să pot afirma că a fost reciprocă, precum și relații perfecte.

Strict profesional, academicianului Valeriu Canțer a lăsat o operă valoroasă în microelectronică și, la fel de important, o școală în domeniu. De asemenea, implicarea sa în proiectul „Research, Design and Manufacture of Functional Components of the Microsatellite's Components *Republica Moldova*” a fost decisivă. Studiile academicianului Canțer au condus la numeroase aplicații, vezi de exemplu brevetul de invenție relativ recent „Bolometer on the metal-insulator junction” (în colaborare cu Sapoval, O., Belenciuc, A., Zasavitchi, E.).

Profesorul Dorogan a contribuit cu un mare număr de invenții la dezvoltarea ingineriei – iar invențiile sale adesea m-au uimit prin ingeniozitatea ideilor și prin utilitatea aplicațiilor descrise. Aflu că a primit pentru invenții 76 de medalii de aur, 37 de argint și 9 medalii de bronz, la diverse saloane internaționale! Lucrările recente ale Profesorul Dorogan mi se par de mare interes pentru dezvoltări viitoare; vezi de exemplu, „Photoelectric Properties of Nanostuctured Layers”, Proc. SPIE #3405, 1998, (împreună cu T. Vieru, S. Vieru, A. Dorogan) și Quadrant detector based on InGaAsP heterostructures, autori V. Dorogan; V. Brynzari; T. Vieru; V. Kosyak. Cele doua personalități dispărute au colaborat adesea, de exemplu la lucrarea „Photodiodes with selective sensibility for control and space orientation of optoelectron systems” (Proc. SPIE #2461, 1995), autori V. Kantser; V. Dorogan; A. Snigur; V.I. Brynzari; D. Kacherya; M. Kalugaryanu; O. Logofatu.

A fost un șoc pentru mine să aflu despre trecerea din această lume a academicianului Valeriu Canțer și a profesorului Dorogan; din câte știu, de altfel, a fost neașteptat pentru mulți colaboratori ai lor. Au dispărut prin ei două dintre personalitățile marcante ale științei și tehnicii din Republica Moldova, cărora le vor simți lipsa nu doar prietenii și apropiații, ci și – sunt convins - toți tinerii care s-au format prin grija lor atentă și cu sprijinul lor mărinimos.

Horia-Nicolai Teodorescu

Academia Română